

Korrosionsbestandige og biokompatible overflader af tantal

Erik Christensen, Søren Eriksen, Lene S. Rasmussen, Bo Gillesberg
Danfoss Tantalum Technologies

Jens von Barner og Niels. J. Bjerrum,
Materialegruppen, Kemisk Institut, DTU

Metaller som tantal, niob, titan, zirkon og wolfram samt legeringer af disse har høj korrosionsresistens og biokompatible egenskaber. Imidlertid er det en dyr og ofte u hensigtsmæssig løsning at lave kompakte emner i disse materialer. Tæt sluttende overfladelag oven på billigere og/eller stærkere eller lettere bulkmaterialer kan derimod ofte med fordel benyttes til beskyttelse af komponenter i kemiske process anlæg, samt til medicinske formål (implantater).

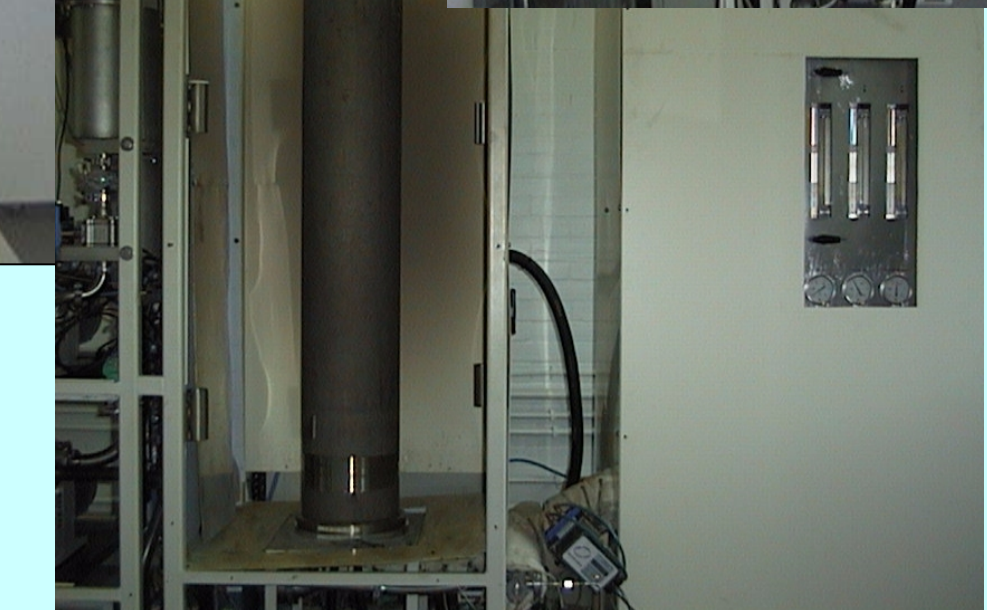
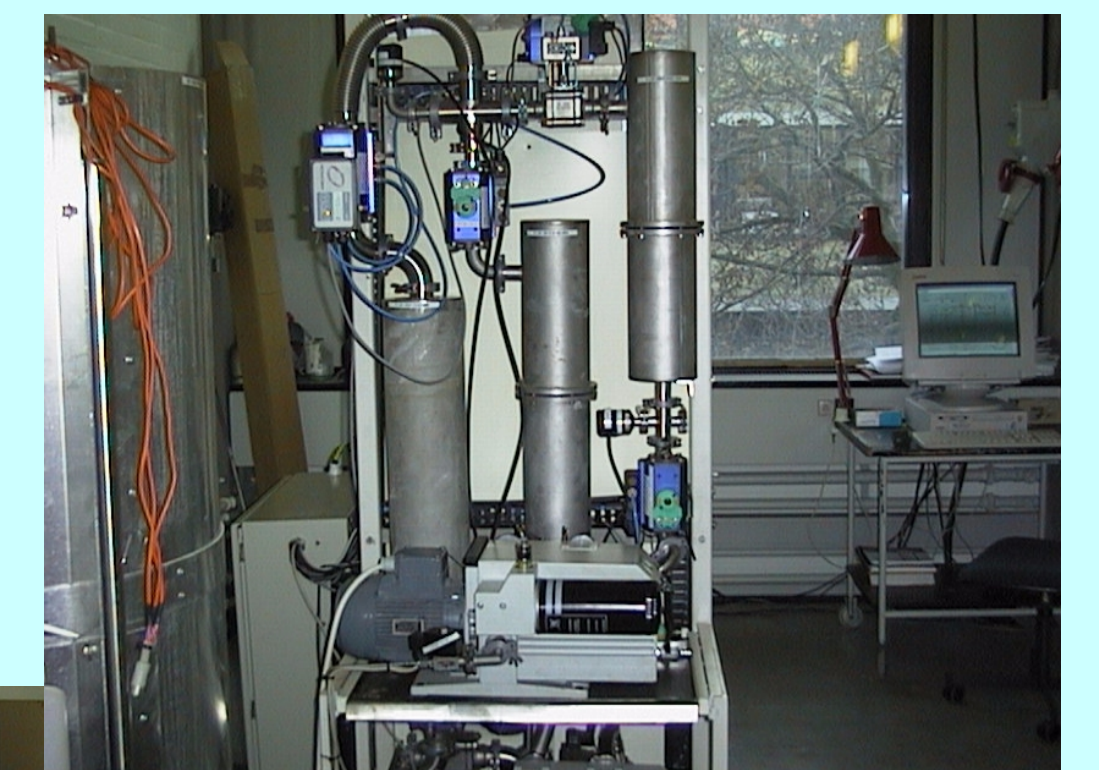
Et mangeårigt samarbejde mellem Materialegruppen på Kemisk Institut og Danfoss A/S har ført til udviklingen af to forskellige processer til industriel fremstilling af tantalbelægninger.

En særskilt enhed under Danfoss, *Danfoss Tantalum Technologies (DTT)* driver nu disse to processer kommercielt.

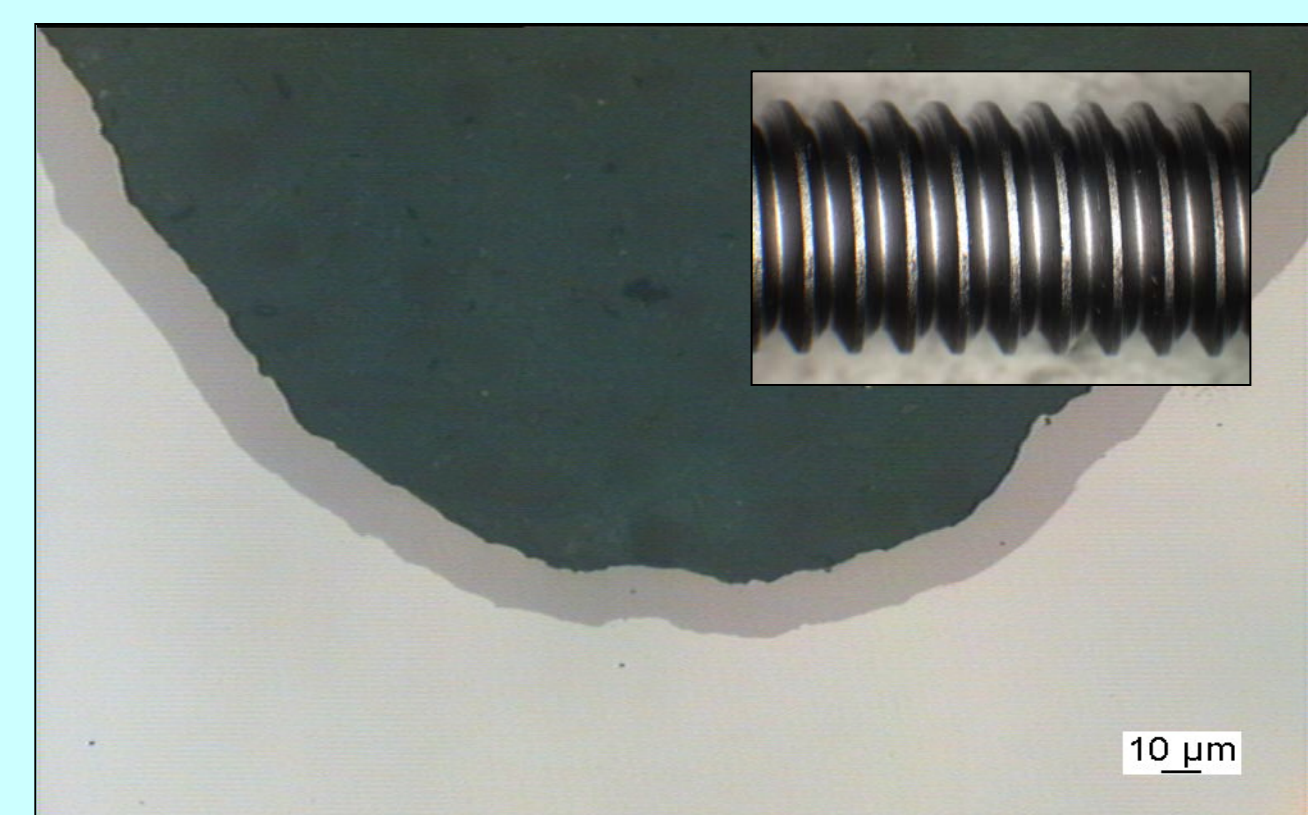
Da der arbejdes med udvikling af medicinske produkter, er DTT certificeret efter ISO 9001 og ISO 13485.

Udstyr til tantalbelægning ved elektrolyse i fluoridsmeltebad, $\text{LiF-NaF-KF-K}_2\text{TaF}_7$

Udstyr til tantalbelægning ved CVD

Mikroskopibillede af tværsnit af tantalbelægning på gevindemne i rustfrit stål.

Forskningen:

Udviklingen af processerne har taget udgangspunkt i en lang række undersøgelser af grundlæggende kemiske forhold ved brug af spektroskopiske og elektrokemiske metoder, Røntgenmetoder og Scanning Elektron Mikroskopi. Dette arbejde udføres på KI/DTU, ofte i samarbejde med andre europæiske universiteter.

Processerne:

Da de aktuelle metaller ikke kan udfældes fra vandige opløsninger, må andre metoder anvendes:

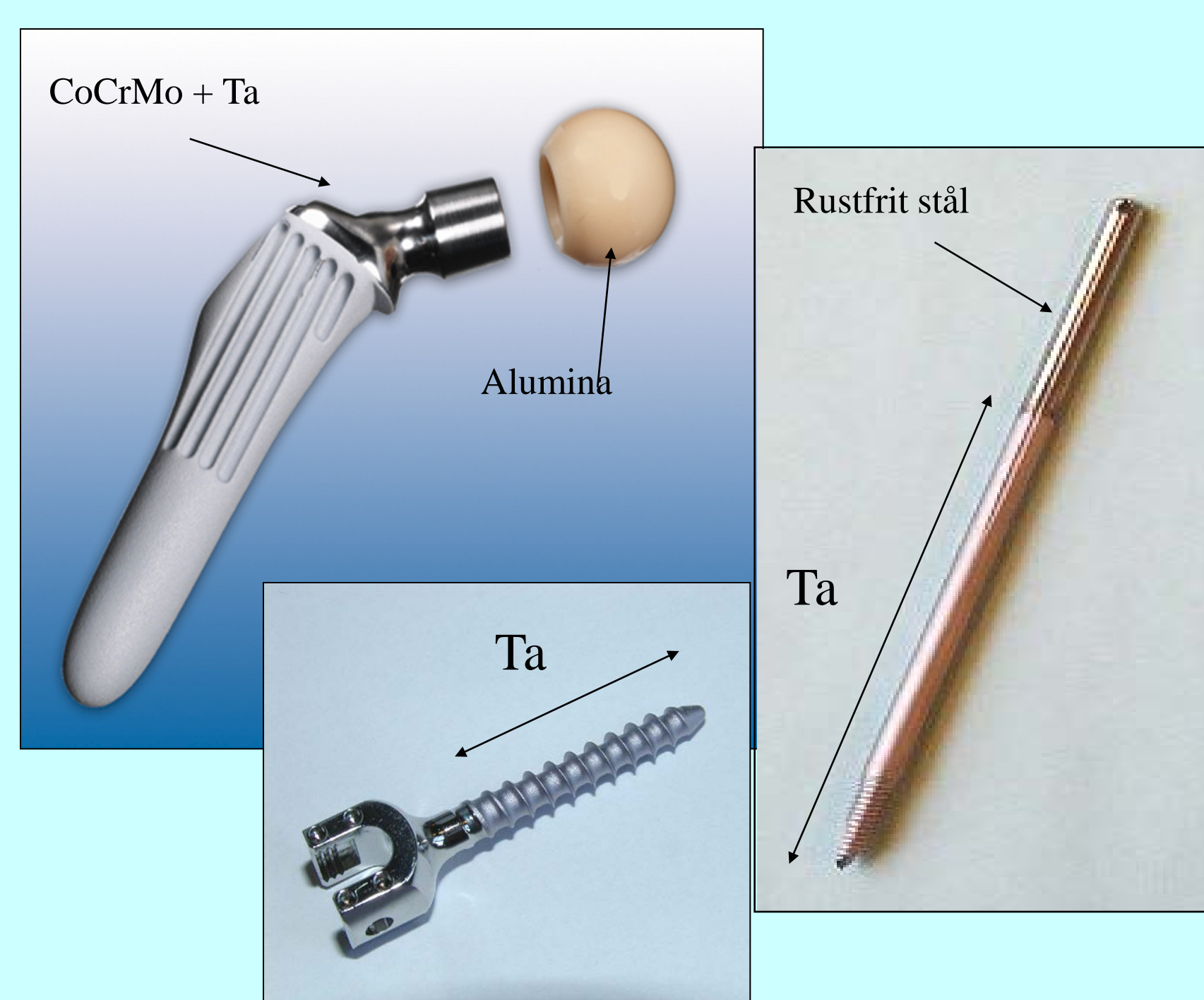
- 1) Elektrolyse af saltsmelter, $(\text{Ta(V)} + 5\text{e}^- \rightarrow \text{Ta})$
- 2) CVD (Chemical Vapor Deposition) $(2\text{TaCl}_5(\text{g}) + 5\text{H}_2(\text{g}) \rightarrow 2\text{Ta} + 10\text{HCl}(\text{g}))$

Ved begge metoder anvendes inert atmosfære eller vacuum, samt høje temperaturer (700-900°C).

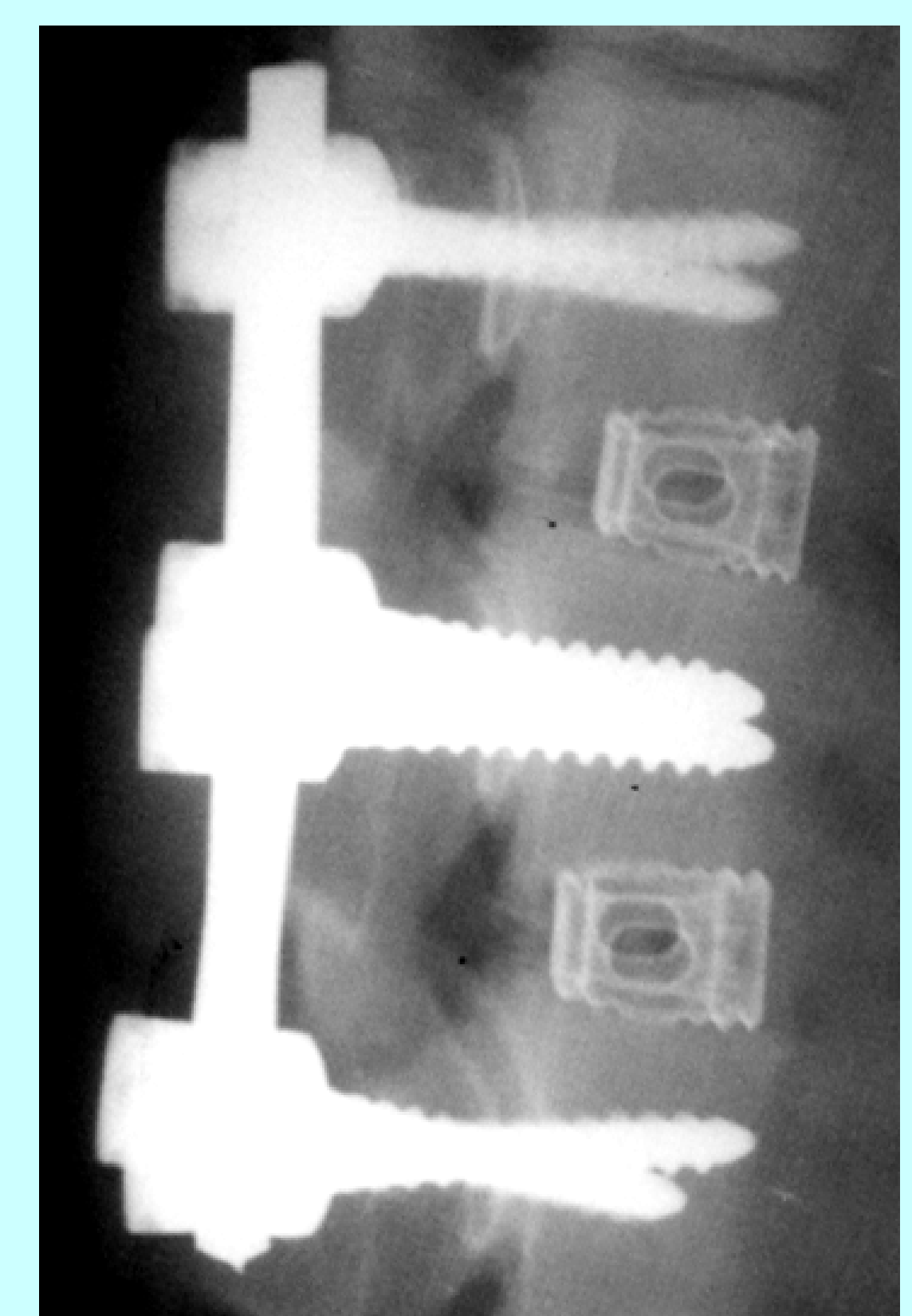
Anvendelserne:

Korrosionsbeskyttelse af dele i kemisk procesudstyr, f.eks. termoelementlommer

Implantater hvor tantals biokompatible egenskaber udnyttes til at opnå bedre indgroning i knoglevæv.

Implantater fremstillet i fiberarmeret kulstof materiale belagt med tantal. Her udnyttes tantalens egenskaber til at gøre implantaterne synlige på røntgenbilleder, men samtidig også røntgen-gennemskinnelige.